

Partycypacja w małych i średnich miastach,
jak rozmawiać o potrzebach lokalnych
w kontekście globalnym

dr Janusz Jeżak, Rafał Garpiel

Gdańsk, październik 2017

Partycypacja – różne rozumienie

Partycypacja to **proces**, w trakcie którego obywatele uzyskują **wpływ**, a pośrednio i **kontrolę** nad **decyzjami** władz publicznych, gdy te decyzje mają **bezpośredni lub pośredni** wpływ na ich własne **interesy**. Partycypację taką odróżnia się od tradycyjnego **udziału w procesie wyborczym** i jest ona organizowana **innymi metodami**.

Dagmir Długosz, Jan Jakub Wygnański,
Obywatele współdecydują

Partycypacja – różne rozumienie

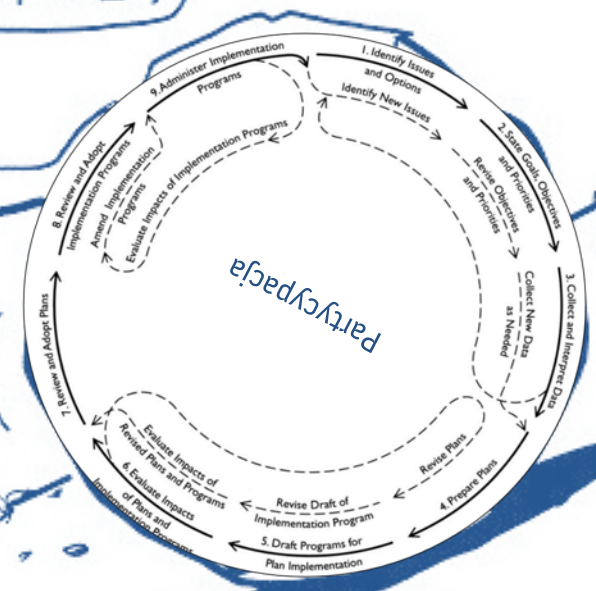

Partycypacja społeczna obejmuje **przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji** w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji

Art. 5 pkt 1. ustawy o rewitalizacji

-ODDZWONIE
JAK SKOŃCZE

piwarka,

Kontekst globalny

- zmiany demograficzne i kulturowe – starzenie się społeczności, większe oczekiwania młodych ludzi,
- duża mobilność mieszkańców – inne miejsce pracy i zamieszkania,
- ucieczka młodych zdolnych do dużych ośrodków,
- zmiany w modelu handlu – globalni gracze kontra lokalni przedsiębiorcy (koniec lokalnego monopolu),
- presja mieszkańców na wyższy standard świadczenia usług (lepszy asortyment, indywidualne podejście)

- **wzrost znaczenia Internetu** w relacjach gospodarczych;
- **ograniczenie roli funduszy UE** w rozwiązywaniu lokalnych problemów (model polityczny, a ekonomiczny);
- **wzrost gospodarczy** i związany z tym spadek bezrobocia;
- **duże transfery pieniężne** na rzecz osób ubogich (500+), które czasowo stabilizują sytuację ekonomiczną tej grupy ale czy rozwiązują problem społeczny (ryzyko przeniesienia problemu w czasie);

Kontekst lokalny

1. Silne wewnętrzne podziały, na:
 - My - **miejscowi**,
oni - **przyjezdni** (nowo osiedleni,
turyści, obcokrajowcy);
 - My – **lokalni przedsiębiorcy**,
oni – **duży zewnętrzny biznes**
(sieci handlowe);
 - My – **zmotoryzowani**,
oni – **piesi, rowerzyści**;
 - My – **starzy**,
oni – **młodzi**;
 - My – **mieszkańcy**,
oni- **urzędnicy**.

Kontekst lokalny

1. Konieczność **nadrabiania zaległości w rozwoju cywilizacyjnym**:
 - infrastruktura komunalna (systemy wodno-kanalizacyjne), tereny rekreacyjne,
 - infrastruktura związana z bezpieczeństwem mieszkańców (oświetlenie, monitoring wizyjny),
 - infrastruktura komunikacyjna w tym ciągi piesze i rowerowe,
 - niska **sprawność techniczna obiektów mieszkalnych** (przestarzałe systemy ogrzewania, brak odpowiedniego zabezpieczenia budynków)

2. ciągłe rozumienie rewitalizacji jako **interwencyjnego działania gminy**,
3. brak myślenia o rewitalizacji jako o **zmianie sposobu działania, modelu funkcjonowania lokalnej gospodarki**
4. brak chęci poszukiwania **realnych lokomotyw, rozwoju, drzemających potencjałów** rozwoju obszaru rewitalizacji,
5. **sektorowe działania samorządów**, ograniczone zmiany w podejściu do zasad zarządzania miasta – konieczność odejścia od procedur skupienia się na procesach i projektach,

7. skupianie się w procesie partycypacji na już przekonanych do działań rewitalizacyjnych, **brak skutecznych; metod dotarcia do wykluczonych,**
8. niebezpieczne **przyznanie mieszkańcom roli arbitra procesu rewitalizacji;**
9. **rozbudzanie olbrzymich nadziei na wielką zmianę** w sytuacji braku możliwości i środków realizacji zgłaszanych postulatów;
10. **brak chęci działań w obszarze zmian organizacyjnych,** zarządczych czy też polityki fiskalnej.

Wszyscy interesariusze czyli kto lokalnie, kto globalnie?

W toku przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji dąży się, aby działania, o których mowa w ust. 2,

skutkowały wypowiedzeniem się przez wszystkich interesariuszy,

o których mowa w art. 2 ust. 2 pkt 1, oraz wszystkich interesariuszy prowadzących na obszarze rewitalizacji działalność, o której mowa w art. 2 ust. 2 pkt 3 i 4.

Drabina Wilcoxa

1. **Informowanie obywateli** – jednokierunkowy przepływ informacji na temat planów i zamierzeń;
2. **Konsultacje** – prezentacja i planów i zamierzeń i pozyskanie sprzężenia zwrotnego w postaci opinii oraz uwag interesariuszy;
3. **Współdecydowanie** – wyznaczenie a następnie zagospodarowywanie przestrzeni do współdecydowania przez interesariuszy w wybranych obszarach spraw publicznych;
4. **Współrealizacja** – możliwość współrealizowania zadań publicznych przez interesariuszy, w większości przypadków – przez organizacje zrzeszające interesariuszy;
5. **Delegowanie** – przekazywanie odpowiedzialności za zadanie publiczne organizacji zrzeszającej interesariuszy. Interesariusze odpowiadają za sposób realizacji celów oraz rezultaty.

Funkcje partycypacji

1. **Partycypacyjna** – obywatele uczestniczą;
2. **Informacyjna** – obywatele widzą więcej;
3. **Identyfikacyjna** – wiemy więcej o postawach obywateli;
4. **Kreatywna** – obywatele mają okazję do zgłoszenia pomysłów;
5. **Korygująca** – udział obywateli poprawia efektywność zarządzania w sferze publicznej;
6. **Organizacyjna** – obywatele dyskutują i działają wspólnie;
7. **Edukacyjna** – obywatele lepiej rozumieją sprawy publiczne;
8. **Prewencyjna** – obywatele pomagają zapobiec błędom zarządzania w sferze publicznej.

Partycypacja jako przywilej

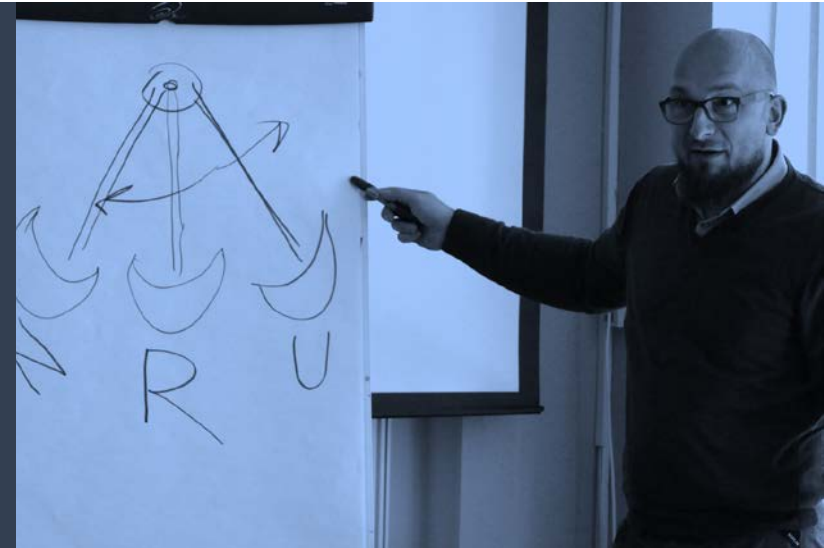

- ✓ Dostęp do informacji;
- ✓ Możliwość wyrażenia opinii;
- ✓ Możliwość wpływania na decyzje;
- ✓ Możliwość udziału w realizacji zadań publicznych;
- ✓ Możliwość realizacji zadań publicznych.

Partycypacja jako zobowiązanie

- ✓ **Aktywne pozyskiwanie** i interpretowanie informacji;
- ✓ Wyrażanie opinii bazujących na **wiedzy**;
- ✓ **Konstruktywne** wpływanie na decyzje;
- ✓ Współrealizacja zadań bazująca na **dialogu**;
- ✓ **Odpowiedzialna** realizacja zadania publicznego.

Wyzwania partycypacyjne

- ✓ **Kanalizowanie** aktywności monopolistów partycypacyjnych - środowisk aktywnych, ale nie reprezentatywnych;
- ✓ **Docieranie** do pasywnych środowisk społecznych
- ✓ **Udział** nie-ekspertów w dyskusji na tematy eksperckie;
- ✓ Rozsądne **zagospodarowywanie** poszczególnych szczebli partycypacji: informowanie, konsultowanie, współdecydowanie, współrealizacja i realizacja zadań publicznych.

I. Wyzwanie partycypacyjne

Kanalizowanie aktywności monopolistów partycypacyjnych - środowisk aktywnych, ale nie reprezentatywnych.

Dbanie, na etapie planowania i realizacji działań partycypacyjnych, o pluralizm partycypacyjny i dążenie do zwiększania reprezentatywności w procesach partycypacyjnych. Zapewnienie możliwości uczestniczenia w nich różnych, często konkurencyjnych grup interesu.

II. Wyzwanie partycypacyjne

Docieranie do pasywnych środowisk społecznych.

Wielokanałowe i konsekwentne informowanie, edukowanie i aktywizowanie interesariuszy, którzy nie są – w oparciu o endogenną motywację – przygotowani do partycypacji, nie mniej jednak sprawy publiczne rozstrzygane w trybie partycypacyjnym obiektywnie ich dotyczą.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

6 czerwca 2017**7 czerwca 2017****OPOLE LUBELSKIE**
#odnawiamy**OPOLE LUBELSKIE**
Owoce inwestycji

III. Wyzwanie partycypacyjne

Udział nie-ekspertów w dyskusji na tematy eksperckie

Dobór odpowiedniej treści i formy informacji umożliwiających zrozumienie tematu rozważanego w trybie partycypacyjnym.

Dobór odpowiednich narzędzi partycypacji, ale także selekcja przedmiotu partycypacji, pozwalająca na konstruktywny udział interesariuszy konsultacjach, współdecydowaniu, decydowaniu czy realizacji zadań publicznych.

IV. Wyzwanie partycypacyjne

Rozsądne zagospodarowywanie poszczególnych szczebli partycypacji: informowanie, konsultowanie, współdecydowanie, współrealizacja i realizacja zadań publicznych.

Wybór piętra drabiny partycypacji w sposób uwzględniający

- ✓ złożoność problemu,
- ✓ kompetencje interesariuszy,
- ✓ oczekiwany rezultat.

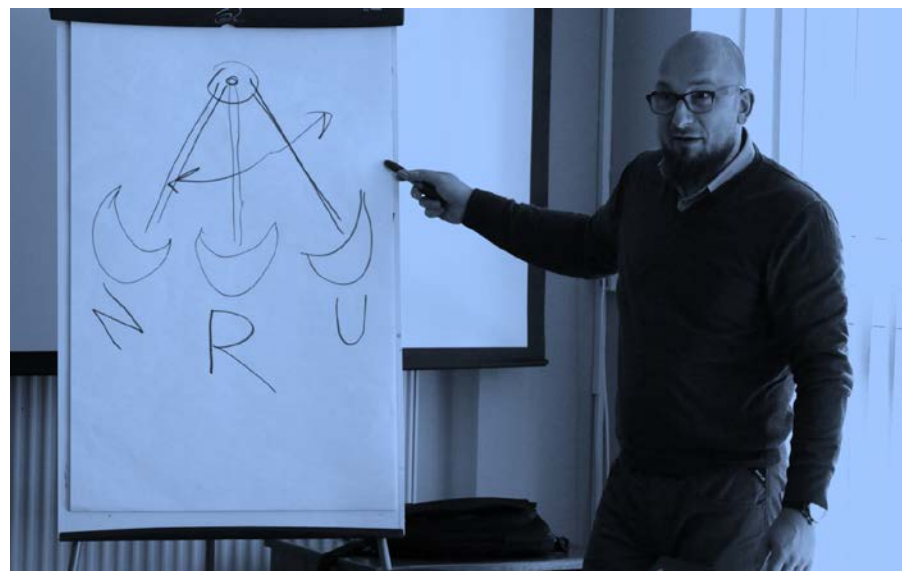
INSTYTUT EKONOMIKI PRZESTRZENI

ul. Na Błonie 15a/22,
30-015 Kraków

(biuro) ul. Kamienna 43 lok 5

31-403 Kraków-Śródmieście
tel. 508 227 980

e-mail: iep@iep.krakow.pl

INSTYTUT EKONOMIKI PRZESTRZENI

Odkrywamy wartość przestrzeni

